

Oponentský posudek

habilitačního řízení Mgr. Richarda Žolka, ArtD.

studijní odbor: Filmové umění a multimédia

studijní program: Kameramanská tvorba a fotografie

oponent: doc. MgA. Antonín Daňhel

Vážená pani rektorko, vážený pane děkane, vážené členky a členové Vědecké a umělecké rady!

Po pečlivém prostudování spisu a zhlédnutí předloženého souboru filmů, jsem byl překvapen šíří a kvalitou uchazečovy tvorby a jeho nespornou mírou profesních odborností. Dosvědčuje tomu životní poslání stát se kameramanem a filmovým profesionálem, specializovaným odborníkem v moderním filmovém projevu a pedagogem. Svojí pouť filmaře nastoupil již na Střední škole filmové v Čimelicích, pokračoval studiem na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě Filmovou a televizní kameramanskou tvorbou a dále navýšil svou kvalifikaci interním doktorandským studiem. Tato soustředěná a promyšlená životní cesta ho předurčuje pokračovat dále k vyšším metám profesionála ve svém oboru. Nakonec i pouhý výčet odborných zkušeností přesvědčuje o profesní úrovni Richarda Žolka. Ve výčtu těchto zkušeností nechybí ani desetiletá pedagogická zkušenost na VŠMU, což je jistě důležitá okolnost při posuzování uchazečovy pozice v tomto habilitačním řízení. Také seznam kameramanských ocenění a cen je důstojný a svědčí o úspěšnosti a sledovanosti jeho tvorby.

Nacházíme se na akademické půdě této školy, která úspěšně vychovává nové adepty filmového umění, tak se mi po prostudování biografie pana Richarda Žolka, velmi výrazně projevila jeho propojenost se školou a se studenty. Počínaje jeho vedením desítky bakalářských a magisterských závěrečných prací a dalších aktivit spojených s přijímacími zkouškami, konče jeho členstvím v komisích souvisejících s činností katedry kamery. Toto, jak se domnívám, je dostatečný a průkazný doklad pro hodnocení veškerých uměleckých, ale i pedagogických aktiv pana Richarda Žolka, což jsou jasné plusové body viditelné a zaznamatelné právě při pročitání uměleckého a profesního životopisu.

Možná, že se Vám, vážená komise zdá, že ač pana kolegu osobně neznám, hýřím superlativy na jeho osobu. Pravda je ta, že z dokumentačních materiálů a filmů, které jsem měl k dispozici, jsem si utvořil portrét kameramana, který je neskutečně pracovitý, skvěle výtvarně vybavený, systematický ve svém postupu, jdoucí s dobou ve všech těchto technologiích, které nás svojí nečekaností překvapují každým okamžikem. Kameramanským specifíkem v tomto desetiletí je nutnost těmto technologiím porozumět, podřídit si je pro svojí tvůrčí činnost, přitom nezapomenout na estetické normy, dokázat i na etickém poli svoji fundovanost. Jeho široký záběr v oblasti hraného filmu, dokumentu, loutkového filmu,

hudebních videoklipů a hlavně, co mě opravdu překvapilo, množství komerčních reklam, což ale spojuji s chodem a šikovností jeho produkční firmy. Potvrzuje tímto nutnost uchopit tep doby, kterou musí umělec na volné noze plodně využít. Toto svědčí také o umění v používání nové záznamové technologie a především v jejich ovládnutí, hlavně sledovat nové trendy, které jsou v tomto oboru nyní hojně nabízeny a které patří k současné technické vybavenosti kameramana. Je to další kladný bod, který přikládám do mozaiky portrétu pana Richarda Žolka .

Dovolte mi, abych se nyní zastavil u předkládané habilitační práce, což je vzorek čtyř filmů, které jejich autor vybral. U všech těchto filmů, tři hraných, jednoho dokumentárního, je zřejmý kameramanský rukopis kultivovaného profesionála s velkým citem pro atmosféry, světlo, detaily, výtvarné obrazové kompozice, vše perfektně podřízeno příběhu, zvláště ve filmech **Babí léto**, celovečerní hraný a pro kameramana velký cíl, všech dodržení super atmosféry. Je to snad horor? Dramaturgicky mě to nenáleží posuzovat, ale kameramansky pro příběh je obraz právě touto atmosférou důležitý. A toho se zhostil kameraman Richard Žilko. Dokázal projevit tu nádheru citu svého vidění, až do výsledku celkového dramatického obrazového vjemu. Líbí se mi i portrétování detailů tváře jeho objektů, které jsou snad i každým cítěny a procítěně pochopeny ve všech polohách. Kameraman je tím správným mágem, který okouzlí svými obrazovými kouzly za pomoci světla, stínů, tvarů a podivností nahodilých situací. Je poučen praktikami malířů, grafiků, sochařů a dalších kouzelníků, s pocity užaslých diváků, kteří zírají s otevřenými ústy na jejich světelná kouzla. Právě v tom je práce kameramana, krása jeho výtvarného projevu, jeho propojenost ve spolupráci s režisérem. Je uměním prezentovaným na správném místě. Ta kouzla se světlem a ty krásné atmosféry! A hlavně smysl pro detail, který mě tak oslovuje.

Film **Dvanáctý symbol** je dalším z výběru filmů Richarda Žolka, kterým se prezentuje v habilitační práci. Jak autor předkládá, jedná se o krátký hraný film režiséra Gejzy Dezorse. Opět zde vyniká bravurní uchopení důležitosti obrazové podřízenosti atmosféře příběhu. Rukopisně perfektní práce kameramana je spolu s tvorbou podivné a tajemné atmosféry nepopíratelná. Již od úvodních titulků divák očekává cosi zvláště podivného. Toto vše je divákovi dopřáno v obrazové abstrakci vytvořené kameramanem pro podpoření příběhu. S přispěním obrazových triků kameraman umocňuje sílu příběhu v přiměřené míře. Celkově obrazové dílo svědčí o brilantním ovládnutí atmosféry hororového příběhu.

Dalším filmem, který dle mého lehce vybočuje z kritérií které si pan Žolko předsevzal, je pořad televizní tvorby, zřejmě zařazené do osvětových pořadů. **Ako som prežil – Ruku na to**. Je předvedena poctivá práce při snímání předvídatelného příběhu, který bohužel nedává příliš velký prostor pro kameramanské lahůdky, kterými nás kamerový kouzelník tak namlsal v předchozích dílech. Nevím, zda měl zde pan Žolko šťastnou ruku při výběru filmu do celkového souboru habilitační práce. Vždyť ta pestrost kameramansky poctivých a atraktivních filmů obsažených ve výčtu tvorby se přímo nabízí nám předvést něco z žánrových delikates. Například lituji, že jsme nebyli poctěni shlédnout některý z hudebních

klipů, nebo něco z reklamní tvorby. Tam se přece přímo nabízí poznat kameramanská specifika rukopisu a navíc nechat pocítit profesionální zvládnutí všech současných technických možností snímací techniky, ale hlavně jejich využití při tvorbě toho kterého žánru. Rád bych byl poučen a obohacen novými vjemy a nápady.

Jako čtvrtý film výběru jsem si ponechal žánr dokumentu, který je mi tak blízký. **Teatro Tatro.** Tento celovečerní dokumentární film režiséra René Zabloudila mě velice silně oslovil svojí prostotou, lidskostí a humanizmem. Skláním se před tvůrci tohoto dokumentu, kde je zřejmý zápal a nadšení všech zúčastněných při jeho vzniku a hlavně že z něj není cítit ta pracnost, při kterém asi vzniká. Kolik to asi bylo natáčecích dnů! Vyzařuje z něj obrovská lidskost a láska. Pro kameramana to jistě byl nelehký úkol absolvovat ta bezpočetná turné v různých a jistě nepříliš komfortních podmínkách. Představuji si i tu starost o techniku a zodpovědnost za kvalitu výsledku při tak obtížném natáčení. Sám jsem si toho párkrát užil dostatečně. Myslím si, že už to umělecké prostředí pouličního divadla a jejich protagonistů přispívalo samo k inspiraci pro kameramana. Ten se zhostil své úlohy perfektně. Oceňuji nápady, kvalitu obrazu, kompozice a také, jak bývá u tvůrců v dokumentu obvyklé, okamžité reakce na dané situace. Nakonec se domnívám, že to kočovné prostředí také označuje naši profesi, tak trochu kočovníci a komedianti no prostě filmaři. Je to velmi vhodně vybraný film do souboru habilitačních prací.

Popisoval jsem subjektivně své pocity a prožitky po zhlédnutí těchto čtyř filmů. Pevně doufám, že buď je znáte, nebo, jak doufám, jsem u vás vzbudil touhu je spatřit. Poznat osobnost Mgr. art. Richarda Žolka Art. D. Jsem měl tu čest až při studiu Dokladového spisu, který jsem se zájmem prostudoval. Věřte mi, byly to informace o člověku, který filmem žije, o své tvorbě přemýšlí a taktéž přenáší své poznatky a zkušenosti na své mladší kolegy, posluchače filmové fakulty. Bohatost všech materiálů dodaných v Dokladovém spise by vydalo na velký příběh člověka, poznamenaného filmem.

Na závěr mého oponentského posudku bych ve zkratce zhodnotil a hlavně doporučil členům Vědecké a Umělecké rady důvody, proč se domnívám, že by Mgr. art. Richard Žolko Art.D.by se měl plným právem ucházet o umělecko - pedagogický titul docenta, který sám osobně velice doporučuji. Nakonec jeho zkušenosti vyučujícího pedagoga na Katedře kameramanské tvorby a fotografie na VŠMU v Bratislavě, by se měly zhodnotit v pokračujícím vývoji jeho odbornosti, které by mohl přímo předávat svým studentům. S napětím nyní očekávám habilitační přednášku, která, jak doufám, nás všechny zaujme.

Děkuji za pozornost.

Praha 19. 4. 2016

Oponent: doc.MgA. Antonín Daňhel

